

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

ŠKOLNÍ PODPŮRNÝ PROGRAM

NA ŠKOLNÍ ROK 2017/18

Mgr. Věra ŠEBOROVÁ

Základní škola, Liberec, ul.5.května 64/49,
příspěvková organizace, 460 01 Liberec 1
tel: 606 076 420, E-mail: info@zs5kveten, IČO: 65642376

Struktura ŠPP ZŠ Liberec, ul. 5. května

Úvod	4
1 Základní údaje o škole	5
1.1 Zmapování současného stavu	5
1.1.1 Název školy, profilace školy	5
1.1.2 Lokalita, dostupnost školy	5
1.1.3 Materiální vybavení školy	5
1.2 Opatření ke zlepšení inkluzivních podmínek ve škole	5
2 Školní dokumenty ve vztahu k inkluzi	6
2.1 Zmapování současného stavu	6
2.1.1 Analýza školního vzdělávacího programu z hlediska inkluze	6
2.1.2 Hodnocení výsledků vzdělávání v inkluzivních podmínkách	13
2.1.3 Analýza minimálního preventivního programu	14
2.2 Opatření ke zlepšení inkluzivních podmínek ve škole	15
3 Personální podmínky školy pro potřeby inkluze	16
3.1 Zmapování současného stavu	16
3.1.1 Pedagogičtí a další pracovníci školy	16
3.1.2 Další vzdělávání pedagogických pracovníků školy, sdílení a metodická podpora	16
3.2 Opatření ke zlepšení inkluzivních podmínek ve škole	17
4 Poradenské a podpůrné služby školy	18
4.1 Zmapování současného stavu	18
4.1.1 Školská poradenská zařízení	18
4.1.2 Střediska výchovné péče	19
4.1.3 Ostatní poradenské a podpůrné služby	20
4.2 Opatření ke zlepšení inkluzivních podmínek ve škole	21
5 Žáci	22
5.1 Zmapování současného stavu	22
5.1.1 Skladba žáků	22
5.1.2 Podpůrná a vyrovnávací opatření pro žáky	23
5.2 Opatření ke zlepšení inkluzivních podmínek ve škole	24

6	Spolupráce se zákonnými zástupci žáků a místní komunitou	29
6.1	Zmapování současného stavu	29
6.2	Opatření ke zlepšení inkluzivních podmínek ve škole	29
7	Financování proinkluzivních opatření	31
7.1	Zmapování současného stavu	31
7.2	Opatření ke zlepšení inkluzivních podmínek ve škole	31
8	Kalkulace nákladů na zlepšení inkluzivních podmínek ve škole.....	32
9	Ověření implementace Špp (autoevaluace).....	33
10	Seznam příloh	33

Úvod

Školu navštěvují žáci pocházející z různého rodinného prostředí, s odlišnými potřebami, zkušenostmi, předpoklady pro vzdělávání, možnostmi, potenciálem i omezeními. Šance dětí nejsou při jejich vstupu do vzdělávacího systému stejné a mnozí žáci v průběhu povinné školní docházky z různých příčin ztrácejí motivaci k učení a selhávají. Uplatňování inkluzivního přístupu v prostředí školy je jednou z cest, jak těmto problémům předcházet a zajistit všem žákům bez výjimky rovné podmínky a příležitosti ve vzdělávání.

K zajištění rovného přístupu ke vzdělání všem žákům je potřeba především vytvořit podmínky pro jejich plné přijetí všemi učiteli, spolužáky a jejich rodiči, aktivní účast ve všech aktivitách své třídy a školy i pro dosahování optimálních učebních výsledků. Důležité je umožnit všem žákům dosáhnout svého osobního maxima. To mimo jiné znamená, že je potřeba dát všem dětem příležitost, aby zažily úspěch přiměřeně svým předpokladům, možnostem a omezením.

Školní podpůrný program (dále Špp) slouží pro vedení školy a pedagogy, kteří chtějí svoji školu rozvíjet inkluzivním směrem. Cílem tohoto dokumentu je popsat připravenost školy v oblasti inkluzivního vzdělávání a především navrhnout (na základě předem stanovených priorit) možná zlepšení, konkrétní postupy a nástroje, které by vedly k zefektivnění práce školy se žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (SVP) či obecněji s potřebou různých podpůrných a vyrovnávacích opatření.

Většina škol má zkušenost zejména s integrací. Podstatou integrace je zařazení žáků se speciálními vzdělávacími potřebami do režimu speciálního vzdělávání podle rozsahu a závažnosti jejich zdravotního postižení. Jde o žáky, u nichž byly speciální vzdělávací potřeby zjištěny na základě speciálně pedagogického, popřípadě psychologického vyšetření školským poradenským zařízením.

Inkluzivní přístup naproti tomu vychází z toho, že každé dítě má právo navštěvovat běžnou základní školu v místě bydliště, a to nejlépe již od prvního ročníku. Předpokládá zařazení všech dětí bez rozdílu do běžné školy, kdy se v jedné třídě mohou společně vzdělávat žáci pocházející z „většinové“ společnosti, žáci zdravotně postižení či zdravotně znevýhodnění, žáci mimořádně nadaní, žáci sociálně znevýhodnění i děti cizinců či jiného etnika. V rámci inkluzivního modelu je škola připravena plnohodnotně začlenit mezi své žáky i žáky se speciálními vzdělávacími potřebami a ocenit přínos, který pro školu představují.

Inkluze se zaměřuje především na vytváření podmínek pro vzdělávání žáků s různými potřebami a na zajištění rovných příležitostí pro všechny žáky bez rozdílu.

1 Základní údaje o škole

1.1 Zmapování současného stavu

1.1.1 Název školy, profilace školy

Škola je plně organizovaná. Na 1. stupni má v posledních letech po 3-4 třídách (z toho jedna podle pedagogiky Montessori), na 2. stupni po dvou třídách. Z celkové kapacity 590 žáků je v tomto školním roce naplněna na 90%. Od konce 80. let byla škola zaměřena na plavání, kvůli nízkému zájmu žáků a rodičů v posledních letech je od r. 2011 běžnou základní školou bez speciálního zaměření.

V současné době je škola jednou z 19 základních škol zřizovaných MML. Spádovou oblastí školy je centrum města, kde dlouhodobě ubývá obyvatel, zvláště mladých rodin. Velké množství žáků dojíždí z jiných spádových oblastí (asi 30%) nebo i z jiných obcí (7,5%), v posledních letech počet žáků roste. Nižší počet žáků ve třídách 2. stupně je výhodou pro individuální přístup učitelů k žákům, třídy 1. stupně jsou plnější. Od 7. ročníku nabízí škola výběr 2. cizího jazyka (francouzský nebo německý), v 9. ročníku potom volitelné předměty (např. cvičení z matematiky a českého jazyka, mediální výchovu). Pro využití volného času dětí se odpoledne nebo v rámci školní družiny organizuje několik keramických kroužků ve školní dílně, sportovní, výtvarné nebo hudební kroužky. Žáci 2. stupně jsou v rámci republiky velmi úspěšní ve hře kin-ball nebo v programování lego robotů.

1.1.2 Lokalita, dostupnost školy

Škola se nachází v centru města Liberce na dopravní obslužnosti (zastávka tramvaje č. 2 a 3), jejích služeb využívají rodiče, kteří pracují v okolních úřadech, obchodech a v nemocnici a za práci dojíždějí i z okolních obcí. Škola má dvě budovy (1. a 2. stupeň), stojící cca 150 m proti sobě a oddělené městskou komunikací a školní zahradou. V bezprostřední blízkosti máme ZŠ Husova (se zaměřením na výuku jazyků) a ZŠ Lesní (se zaměřením na inovace ve vzdělávání), o které je mezi rodiči velký zájem.

1.1.3 Materiální vybavení školy

Materiální a technické vybavení školy je na velmi dobré úrovni, v současné době jsou všechny běžné třídy vybaveny interaktivní technikou. Součástí školy je školní družina a klub pro žáky 1. stupně, školní knihovna na 1. a 2. stupni a počítačová učebna v budově 2. stupně. V budově 2. stupně vyučujeme chemii, přírodopis, fyziku, jazyky, pracovní činnosti a hudební výchovu v odborných učebnách, kabinety všech předmětů jsou vybaveny pomůckami. Velká a malá tělocvična a gymnastický sál v budově 1. stupně slouží hodinám tělesné výchovy.

Pomůckami pro práci se žáky s SVP je vybavena především budova 1. stupně.

1.2 Opatření ke zlepšení inkluzivních podmínek ve škole

- snížení počtu žáků ve třídě (dělení výuky nebo účast asistentů pedagoga ve výuce - pokud není ve třídě žák s podpůrným opatřením asistent pedagoga, je možná jediné asistence hrazená rodiči).
- pracovní sešity v různých (nejen hlavních) předmětech
- větší možnost kopírování materiálů pro práci žáků (papíry, tonery)
- vytvoření přípravného ročníku

2 Školní dokumenty ve vztahu k inkluzi

2.1 Zmapování současného stavu

Škola má zpracovaný školní vzdělávací program Delfin, který je orientován na žáka a respektuje jeho osobní maximum a individuální potřeby. V oblasti péče o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (v kapitolách 3.3 a 3.4) za něj zodpovídá výchovná poradkyně. Minimální preventivní program vypracovala metodička prevence. Na začátku školního roku obě zpracovávají plány činnosti a na konci školního roku se ve spolupráci s jednotlivými vyučujícími tyto činnosti písemně vyhodnocují. Tyto zprávy jsou podkladem ředitele školy pro zpracování výroční zprávy o činnosti školy.

2.1.1 Analýza školního vzdělávacího programu z hlediska inkluze

Škola má přesně stanovené priority a cíle, kterých chce u svých žáků dosáhnout. Učitelé školy chtějí mj. dosáhnout toho, aby žák spolu s nimi a svými rodiči uměl překonávat případná znevýhodnění a rozvíjel své specifické zájmy, schopnosti a nadání.

ŠVP se snaží směřovat školu k inkluzi. Mezi výchovně vzdělávací strategie patří využívat v třídnických hodinách komunitní kruh, cíleně budovat pozitivní klima tříd nebo zapojovat do kolektivu třídy děti jiných národností a seznamovat žáky s jejich kulturou a zvyky.

Škola je otevřená žákům se speciálními vzdělávacími potřebami, za něž jsou považováni žáci se zdravotním postižením (tělesným, zrakovým, sluchovým, mentálním, autismem, vadami řeči, souběžným postižením více vadami a vývojovými poruchami učení nebo chování), žáci se zdravotním znevýhodněním (zdravotním oslabením, dlouhodobým onemocněním a lehčími zdravotními poruchami vedoucími k poruchám učení nebo chování) a žáci se sociálním znevýhodněním (z rodinného prostředí s nízkým sociálně kulturním postavením, ohrožení sociálně patologickými jevy, s nařízenou ústavní výchovou nebo uloženou ochrannou výchovou a žáci v postavení azylantů a účastníků řízení o udělení azylu).

Při práci se žáky se speciálními vzdělávacími potřebami vycházíme z Vyhlášky č.27/ 2016 o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných. Při vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami se využívají podpůrná opatření.

Velký význam pro úspěšné zvládnutí vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami má spolupráce a komunikace mezi školou, rodinou a odborným pracovištěm. Každý učitel si ale musí uvědomit, že rodič je ten, kdo je s dítětem v každodenním kontaktu, má zkušenosti s jeho výchovou a nakonec rozhoduje. Zároveň je ovšem nutné, aby i rodiče respektovali učitele jako odborníka na danou problematiku.

Zásady komunikace učitele s rodičem:

- vytvoření klidné atmosféry
- dostatek času pro rozhovor (vhodnost využití konzultačních hodin)
- nejprve je nutno dítě pochválit, vyjádřit víru ve zlepšení
- zpočátku pouze popsat (nehodnotit) jevy, situace, chování, příhody
- uvést zdroje svých informací, totéž umožnit rodiči
- ujasnit si pojmy s rodiči
- uvádět konkrétní příklady a objasňovat svá stanoviska
- rozebrat s rodiči možné souvislosti, uvést důvody, co vše učitel zvážil, než se rozhodl takto reagovat
- nedávat dítěti „nálepky“
- snažit se rodičům citlivě poradit, nabídnout jim pomoc
- opakovat „pravidla hry“

O zařazení dítěte se zdravotním postižením do školy rozhoduje ředitel po dohodě s rodiči či zástupci dítěte na základě lékařského a speciálně-pedagogického vyšetření a s přihlédnutím k možnostem školy (architektonické řešení, asistent, počet žáků ve třídě, zkušenosti a vzdělání učitelského sboru, zabezpečení kompenzačními či edukačními pomůckami, odborná podpora, spolupráce s rodiči atd.) i místním specifickým (např. dopravní obslužnost, dostupnost zdravotně sociální péče, vzdálenost jiné školy od bydliště dítěte atd.).

Žáky se zrakovým, sluchovým, tělesným, event. mentálním postižením vzděláváme formou inkluze do běžných tříd podle zpracovaného učebního plánu běžných tříd a na základě individuálních vzdělávacích plánů. Pro nejtěžší postižení požadujeme na základě Doporučení speciálního pedagogického centra přítomnost osobního asistenta žáka nebo asistenta pedagoga. Nad rámec úvazku třídního učitele žáka s potřebou podpůrných opatření je na 1. stupni školy vyhrazena na základě Doporučení ŠPZ 1 vyučovací hodina týdně pro realizaci individuálních potřeb žáka (pedagogická intervence), na 2. stupni provádí pedagogickou intervenci učitel daného předmětu (většinou ČJ a AJ, ev. M). Předměty speciálně pedagogické péče zabezpečuje speciální pedagog.

Se žáky s lehčími formami logopedických vad pracuje vyškolená učitelka 1. stupně, žákům s těžšími poruchami doporučujeme návštěvu odborného logopedického pracoviště.

Nezbytná je úzká spolupráce s odborným pracovištěm, v jehož péči dítě je.

Postup při práci s dětmi se zdravotním postižením:

- seznámíme všechny učitele s postižením dítěte a jeho specifiky
- dohodneme se s rodiči a odborným pracovištěm na možnostech úzké spolupráce
- vysvětlíme vyučujícím způsoby hodnocení žáka, možnosti úlev a tolerancí
- vypracujeme individuální vzdělávací program
- seznámíme spolužáky s handicapem dítěte a vším, co z toho vyplývá
- ponecháváme dítěti v hodinách potřebné pomůcky
- snažíme se zajistit přístup k odborné literatuře a kurzům vztahujícím se k handicapu dítěte

Zásady pro práci s dětmi se zdravotním postižením – podpůrná opatření:

- respektování zvláštností dítěte
- včasnost (čím dříve je dítěti a rodičům poskytnuta speciální pomoc, tím je lepší výsledek práce)
- vývojovost (důležité je „nepřeskakovat“ jednotlivé vývojové etapy)
- optimální prostředí (jen při vhodné úpravě rodinného prostředí bude zajištěn dobrý rozvoj dítěte)
- speciální pomůcky, metody a formy výchovné práce
- všestrannost (dbáme na to, aby dítě mohlo své znevýhodnění kompenzovat i jinými činnostmi, v nichž je úspěšné)
- soustavnost

Žákům, u kterých se projevují příznaky některé ze specifických poruch učení nebo chování, sestavujeme Plán pedagogické podpory a na základě jeho vyhodnocení a při nutnosti dalších podpůrných opatření posíláme se souhlasem rodičů na vyšetření do pedagogicko-psychologické poradny, případně do speciálního pedagogického centra nebo střediska výchovné péče. Na základě vyšetření a doporučení tohoto pracoviště pracujeme se žáky podle navržených postupů. Žákům vypracujeme individuální vzdělávací plán, podle kterého se s dítětem v průběhu celého školního roku pracuje.

V případě, že dítě má diagnostikovanou specifickou poruchu učení, postupujeme podle doporučení PPP. Všem žákům se speciálními vzdělávacími potřebami se pak snažíme pomáhat využít jejich skutečné vědomosti a dovednosti v souladu s rozumovým potenciálem nezatíženým obtížemi vyplývajícími z jeho poruchy. Vzdělávání těchto žáků zakládáme na šesti P : „poznávání, porozumění, péče, pomoc, práce, prevence“.

Postup při práci s dětmi s potřebou podpůrných opatření:

- seznámíme všechny učitele s poruchou dítěte a jejími specifiky
- dohodneme se s rodiči na možnostech úzké spolupráce, stanovíme termíny pravidelných schůzek (zpravidla jednou měsíčně), v případě potřeby budou schůzky častější
- vysvětlíme vyučujícím způsoby hodnocení, možnosti úlev a tolerancí pro žáka
- vypracujeme individuální vzdělávací program
- seznámíme spolužáky s rozdílným způsobem hodnocení
- v hodinách ponecháváme dítěti potřebné pomůcky
- zajistíme na škole docházení dítěte na doplňkovou hodinu za účelem provádění reedukace

Zásady pro práci s dětmi s potřebou podpůrných opatření::

- používání vhodných metod výuky dle specifik předmětu
- kladení reálných cílů, postupné zvyšování nároků
- chválit nejen výkon, ale i snahu
- hodnotit je samotné a srovnávat jeho dílčí úspěchy či nedostatky s jeho vlastní osobou
- pracovat s dítětem často, ale krátkodobě
- při práci odstranit rušivé vlivy
- snažit se navodit příjemnou, soustředěnou atmosféru při práci
- snažit se najít něco, v čem je dítě úspěšné
- pravidelná relaxace

Při práci s dětmi se specifickými poruchami učení a chování je velmi důležité získat pro spolupráci jejich rodiče, bez kterých nelze dosáhnout úspěchu. Je třeba získat si jejich důvěru, poskytovat jim jasné a srozumitelné informace, podporovat a povzbuzovat je při nápravě poruchy jejich dítěte.

Skupinu sociálně znevýhodněných tvoří žáci, kteří pocházejí z prostředí sociálně, kulturně a jazykově odlišného. Hlavním problémem je zpravidla nedostatečná znalost vzdělávacího jazyka.

Pozornost je třeba při práci s těmito dětmi věnovat nejen osvojení českého jazyka, seznámení se s českým prostředím, kulturními zvyklostmi a tradicemi, ale ve shodě se školským zákonem umožnit těmto dětem budování jejich vlastní identity, která bude vycházet z jejich původního prostředí.

Zásady pro práci s dětmi se sociálním znevýhodněním – vyrovnávací opatření:

- v případě potřeby vypracování individuálních vzdělávacích programů
- skupinová nebo individuální péče
- menší počet žáků ve třídě
- specifické učebnice a pomůcky
- odpovídající metody a formy práce
- případná pomoc asistenta učitele

- pravidelná spolupráce s rodinou
- spolupráce s odborným pracovištěm
- vytváření příznivého klimatu pro působení těchto dětí na škole

Kategorie speciální vzdělávací potřeby	Možné individuální úlevy a tolerance	Možnosti hodnocení	Postupy, pomůcky a potřeby handicapovaného dítěte
SPU - dyslexie	<ul style="list-style-type: none"> - četba kratších větných celků, ohled na pomalé tempo - čtení s dyslektickou záložkou a pomocí okének - čtení v páru s vyučujícím nebo doma s rodičem - práce se skládací abecedou - barevné odlišení písmen a slabik - možnost tichého čtení - texty s větším písmem - možnost časového rozložení při kontrolních testech - spolupráce s vyučujícím při čtení zadání testu - možnost ústních odpovědí žáka při testu - pro integrované žáky individuální plán 	Slovní hodnocení po dohodě školy s rodiči. Hodnotíme nejen výkon, ale i snahu.	<ul style="list-style-type: none"> - dyslektická záložka a okénko - skládací abeceda - barevně rozlišené karty problematických písmen (zrcadlově souměrná, zvukově nebo funkčně podobná) - textilní písmena - hry s písmeny a slabikami - hry pro udržení pozornosti, paměť - bzučáky - využití učebnic pro dyslektiky (Zelinková, Michalová) - diktafon, virtuální pomůcky - doporučená literatura: Z. Michalova, O. Zelinková - možnost doučování
SPU - dysgrafie	<ul style="list-style-type: none"> - krátká, ale pravidelná cvičení - možnost využití pomocných linek - cviky na uvolnění ruky - možnost delších časových úseků během psaní - zkrácené diktáty, doplňovací texty - psaní na počítači - pro integrované žáky individuální plán 		<ul style="list-style-type: none"> - průhledné folie - stírací tabulky - tabule psacích písmen - cviky na uvolňování ruky, trojhranný program - doporučená literatura: Z. Michalova, O. Zelinková
SPU - dysortografie	<ul style="list-style-type: none"> - doplňovací cvičení místo diktátů - možnost využití pomůcek na rozlišení písmen - i -, - y – (tvrdá a měkká kostka) - lehčí texty na přepis, větší důraz na opis - ústní zdůvodňování pravopisných jevů - během výuky možnost používání pomůcek na rozlišování délek slabik - psaní textů po předchozí přípravě - možnost delšího času na 		<ul style="list-style-type: none"> - předepsaná a předtištěná slova, fólie - pracovní listy na rozlišení sluch.podobných hlásek - kostky na rozlišení měkkých a tvrdých slabik, bzučák - texty na vyhledávání chyb - gramatické tabulky - psací stroj, PC - doporučená literatura: Z. Michalová, O. Zelinková

	<ul style="list-style-type: none"> vypracování úkolů - psaní na počítači - pro integrované žáky individuální plán 		
SPU - dyskalkulie	<ul style="list-style-type: none"> - zadávání testů a úkolů písemně, ne ústně - delší časový úsek pro vypracování zadání úkolů - umožnění ponechání číselné osy a tabulky s matemat. symboly v dohledu žáka - pro integrované žáky individuální plán 	<p>Slovní hodnocení po dohodě školy s rodiči. Hodnotíme nejen výkon, ale i snahu.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - číselné osy, tabulky na sčítání a odčítání - tabulky k převodu jednotek - kalkulačka, počítadlo - pomůcky umožňující hmatové složky při určování počtu - barevné hranoly - doporučená literatura: Z. Michalová, O. Zelinková
SPCH – ADHD aj.	<ul style="list-style-type: none"> - časté přestávky během vyučování - zařazování cvičebních chviliek (TV) - usměrňování a zklidňování projevu žáka během práce - pro integrované žáky individuální plán 		<ul style="list-style-type: none"> - dle možnosti školy umístění např. žíněnky, koberec, lavičky, sedacího balónu ve třídě - hry pro udržení pozornosti - cviky, sociální hry, smlouva - komunitní kruh, klidné prostředí - důslednost a jasné hranice, pravidla - osobní asistent - doporučená literatura: Z. Michalová, O. Zelinková
zrakové postižení	<ul style="list-style-type: none"> - zadávání úkolů ústní formou - správná volba umístění žakovské lavice - možnost neustálého kontaktu s učitelem - individuální plán pro žáka 		<ul style="list-style-type: none"> - spolupráce s SPC - osobní asistent - pravidelné kontroly u odborného lékaře - rýsovací deska s fólií, rýsovací pomůcky pro nevidomé - učebnice v Braillově písmu, Pichtův psací stroj - notebook se softwarem pro nevidomé
sluchové postižení	<ul style="list-style-type: none"> - zadávání úkolů písemnou formou - správná volba umístění žakovské lavice - možnost neustálého kontaktu s učitelem - individuální plán pro žáka 		<ul style="list-style-type: none"> - spolupráce s SPC - osobní asistent - pravidelné kontroly u odborného lékaře - diktafon, obrázkové karty, figurky

<p>tělesné postižení</p> <p>mentální postižení</p>	<p>- individuální přístup dle stupně postižení</p> <p>- osvobození z Tv na základě posudku lékaře</p> <p>- individuální plán pro žáka</p>	<p>Přihlednutí ke specifickým možnostem žáka – slovní hodnocení po dohodě školy a rodičů. Hodnotíme nejen výkon, ale i snahu.</p>	<p>- spolupráce s SPC</p> <p>- osobní asistent</p> <p>- přizpůsobení pracovního prostoru pro žáka</p> <p>- pravidelné kontroly odborného lékaře</p>
--	---	---	---

Škola vyhledává a rozvíjí talent a mimořádné nadání žáků. Při práci s nimi vycházíme z Vyhlášky č.27/ 2016 o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných.

Nadaní žáci vykazují:

- rychlejší intelektový vývoj
- neporozumění u vrstevníků, přátelství spíše se staršími dětmi
- obtížné přizpůsobování
- silnou vnitřní motivaci
- vlastní tempo a způsob práce
- dávají přednost samotě
- zejména v nižším věku reagují na nedostatek podnětů zlobením

Pomoc při identifikaci a následné péči o mimořádně nadaného žáka mohou učitelům se souhlasem rodičů poskytnout psychologové v pedagogicko-psychologické poradně.

Nadaní dítěte se dá velmi výrazně ovlivnit, a to oběma směry. Záleží na škole, jak dokáže vyhovět vzdělávacím potřebám těchto žáků. Jde o změnu metod, forem i organizace výuky. Je vhodné spolupracovat při práci s nadanými žáky s ostatními kolegy i různými subjekty mimo školu (např. Společnost pro talent a nadání, MENZA).

Varianty vzdělávání nadaných:

- urychlování (akcelerace) – rychlé vzdělávání v základní škole, časný přechod na navazující školy, přeskočení jedné nebo několika tříd
- obohacování normální výuky (enrichment) – rozšiřování, prohlubování učební látky, vyšší náročnost výuky
- přeskupování žáků – speciální třídy a školy, soustředování nadaných v rámci školy a třídy, účast na projektech, systém volitelných předmětů, pracovní společenství, spolupráce s různými institucemi
- kombinace těchto postupů

Pokyny pro práci s nadanými žáky:

- učitel by měl vědět, co žák umí a dát najevo, že to ví
- poskytovat dostatečné množství podnětů
- nabídka podpůrného materiálu (bohatý, variabilní, podnětný)

- nenutit žáka opakovat základní učivo
- umožnit účast na činnostech stimulujících další rozvoj
- respektovat individuální učební tempo, umožnit rychlejší postup v učení
- klást na žáky vyšší nároky, zadávat náročnější práce
- poskytnout jim určitou volnost v rozhodování, jak využijí ušetřený čas
- pomoc najít nadaným žákům jim podobné vrstevníky
- umožnit stanovování vlastních cílů a podílení se na hodnocení své práce
- využít možnost odborné pomoci
- umožnit navštěvování vybrané výuky ve vyšším ročníku
- vést žáky k rovnému přístupu k méně nadaným spolužákům, k toleranci, ochotě pomáhat slabším

Konkrétní příklady činností ve všech předmětech:

- práce na mimořádných úkolech, vyhledávání informací k doplnění výuky
- práce na referátech na témata rozšiřující učivo
- pomoc slabším žákům přímo ve vyučovací hodině
- v kooperativním učení jsou oporou skupiny
- postavení do rolí asistentů k jiným žákům
- práce na dobrovolných úkolech a doplnění, rozšíření a prohloubení vzdělávacího obsahu
- při práci na projektu mají také možnost rozšíření a prohloubení
- soutěž o co nejdelší žízalu Julinku (spočívá v tom, že když je někdo se svou základní prací hotov, vybere si dle svých možností práci navíc), pomáhají slabším žákům - kontrola, snaží se vysvětlit postup
- kontakt se studenty PF TU Liberec
- kroužek
- individuální práce na vylepšení jejich prací nad rámec povinných kritérií
- po ukončení své základní povinné samostatné práce buď radí ostatním přihlásivším se spolužákům nebo si vyberou z nabídky dalších prací, jindy vystřídají učitele v zadávání úkolů spolužákům: ústně zkoušejí třídu - zadávají příklady, řetízky, v angličtině při hrách jsou vedoucími hry místo učitele
- dělají pro ostatní křížovku, čtou text a zpracovávají otázky k textu, případně domýšlejí konec, vymýšlejí rozhovory na dané téma
- volitelné předměty v 9. ročníku

Konkrétní podpora nadání žáků podle předmětů:

- český jazyk – olympiáda a jiné soutěže podle nabídky, recitace
- matematika – olympiáda, Pythagoriáda, Matematický klokan
- anglický jazyk, německý jazyk – olympiáda
- zeměpis – olympiáda, vlastní soutěže, kvízy
- dějepis – olympiáda, Moje město LBC - projektové práce
- přírodopis – soutěže podle nabídky, vypsání CHKO nebo neziskovými organizacemi
- fyzika – olympiáda, Archimediáda, Astronomická olympiáda
- chemie – olympiáda
- informatika – soutěže podle nabídky (např. grafická soutěž)
- pracovní činnosti – soutěže podle nabídky (např. First Lego League)
- výtvarná výchova – školní výstavy, soutěže podle nabídky
- tělesná výchova – závody, turnaje

Z průřezových témat mají vazbu na inkluzi:
Osobnostní a sociální výchova – samostatný povinný předmět v 9. ročníku, dále adaptační kurz na začátku 6. ročníku – 1 týden, třídnické hodiny na 2. stupni, projekty žáků pro žáky nebo učitele (Dětský den, Čert a Mikuláš, Den učitelů aneb žák učitelem), besedy a semináře spolupracujících organizací (především Maják o.p.s.),
Výchova demokratického občana – 1x za 5 let projektový den pro žáky 5. – 9. ročníku (Občanská společnost a škola), žákovský parlament na 2. stupni, akce s dětmi a rodiči na 1. stupni, exkurze do různých institucí (např. Parlament ČR, HZS, Městská policie, soud apod.), spolupráce s neziskovými organizacemi (např. Člověk v tísni),
Multikulturní výchova – 1x za 5 let projektový den pro žáky 5. – 9. ročníku (Multikulturní den), exkurze (Terezín) spojená s filmy a besedami, třídnické hodiny na 2. stupni,
Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech – 1x za 5 let projektový den pro žáky 5. – 9. ročníku (Jedeme do Evropy), spolupracujeme se zahraničními školami.
Všechna průřezová témata jsou navíc integrována do všech předmětů během celé školní docházky.

2. 1. 2 Hodnocení výsledků vzdělávání v inkluzivních podmínkách

U žáka se smyslovou nebo tělesnou vadou, vadou řeči, prokázanou specifickou vývojovou poruchou učení nebo chování se při jeho hodnocení a klasifikaci přihlíží k charakteru postižení. Hodnocení těchto žáků se řídí Doporučením ŠPZ. Vyučující respektují doporučení psychologických vyšetření žáků a uplatňují je při klasifikaci a hodnocení chování žáků a také volí vhodné a přiměřené způsoby získávání podkladů.

Dětem a žákům, u nichž je diagnostikována SPU, je nezbytné po celou dobu docházky do školy věnovat speciální pozornost a péči.

Pro zjišťování úrovně žákových vědomostí a dovedností volí učitel takové formy a druhy ověřování, které odpovídají schopnostem žáka a na něž nemá porucha negativní vliv. Kontrolní práce a diktáty píše tento žáci po předchozí přípravě. Pokud je to nutné, není dítě s vývojovou poruchou vystavováno úkolům, v nichž vzhledem k poruše nemůže přiměřeně pracovat a podávat výkony odpovídající jeho předpokladům. Vyučující klade důraz na ten druh projevu, ve kterém má žák předpoklady podávat lepší výkony. Při klasifikaci se nevychází z prostého počtu chyb, ale z počtu jevů, které žák zvládl. Klasifikace je na žádost rodičů doprovázena slovním hodnocením, tj. vyjádřením pozitivních stránek výkonu, objasněním podstaty neúspěchu, návodem, jak mezery a nedostatky překonávat. Mírnější klasifikace je uplatňována v souladu s individuálním vzdělávacím plánem (IVP), a to v případě, kdy diagnostikovaný handicap znevýhodňuje žáka při hodnocení. Výhodnější je v tomto případě použít slovního hodnocení, které pomocí popisného jazyka hodnotí s přihlédnutím k IVP žákovy výsledky.

Při uplatňování všech těchto možností vyučující postupují velmi individuálně, s využitím všech dostupných informací, zejména informací z odborných vyšetření a ve spolupráci se zákonnými zástupci žáka.

Ředitel školy může povolit, aby pro dítě se SPU byl vypracován pro kterýkoliv předmět příslušnými vyučujícími individuální výukový plán, který se může radikálně lišit od výuky v daném postupném ročníku, přitom však bude poskytovat dítěti v příslušných předmětech ucelené a dítětem zvládnutelné základy. Individuální plány se vypracovávají krátce a rámcově v písemné formě.

Všechna navrhovaná pedagogická opatření vztahující se k výuce, školní úspěšnosti, se zásadně projednávají se zákonnými zástupci žáka. Společně i ve spolupráci s dalšími odborníky hledají možná řešení. V hodnocení se přístup vyučujícího zaměřuje na pozitivní

výkony žáka a tím na podporu jeho poznávací motivace k učení namísto jednostranného zdůrazňování chyb.

Sebehodnocení žáka je nedílnou součástí procesu hodnocení a je současně považováno za jednu z významných kompetencí. Žáci jsou úměrně ke svému věku postupně vedeni k vlastnímu hodnocení své práce ve smyslu zdravého sociálního a psychického rozvoje. Využívá se především vlastní zhodnocení práce v hodině, zhodnocení práce za delší časový úsek, hodnocení podílu na práci ve skupině, na projektech apod. K autoevaluaci jsou využívána též žákovská portfolia. Vyhodnocování žákovských sebehodnocení provádí učitel podle povahy sebehodnocení osobně se žákem nebo společně s celou třídou. Při rozebírání sebehodnocení přihlíží učitel k žákově osobnosti, dodržuje pedagogický takt.

Sebehodnocení provádí žák na základě kritérií stanovených k jednotlivým vzdělávacím úkolům a cílům.

Žák při sebehodnocení reflektuje zejména:

- co se naučil, v čem se zdokonalil
- jak je schopen aplikovat získané znalosti a dovednosti
- kde jsou příčiny jeho neúspěchu a jaká je cesta k odstranění chyb
- co by chtěl zlepšit
- schopnost prosadit se v třídním kolektivu při řešení týmového úkolu
- přístup k výuce, zájem o předmět
- v sebehodnocení žáka lze uplatnit všechny formy hodnocení:
- slovní hodnocení (posouzení, zdůvodnění, obhajoba, argumentace, zhodnocení, ocenění – nejlépe technikou volného psaní)
- klasifikace – známky, body, procenta
- zobrazení – symboly, obrázky

Škola úzce spolupracuje v oblasti specifických vývojových poruch učení a chování s Pedagogicko-psychologickou poradnou v Liberci, při péči o žáky s tělesným nebo smyslovým postižením se Speciálními pedagogickými centry. Spolupráce je na velmi dobré úrovni, speciální pracoviště vystavují odborné posudky, které nám poskytují metodickou pomoc pro práci s žáky, konzultujeme tvorbu individuálních plánů. Na konci 1. třídy provádějí vyučující screening specifických poruch učení pro včasné odhalení poruchy.

2. 1. 3 Analýza minimálního preventivního programu

Hlavním cílem primární prevence je výchova dětí ke zdravému životnímu stylu, k osvojení pozitivního sociálního chování a rozvoji osobnosti. Jde o rozvoj dovedností, které vedou k odmítání forem sebedestrukce, projevů agresivity a porušování zákona, a přirozené začlenění dítěte do sociálního prostředí. Dále připravuje podmínky pro účinnou prevenci sociálně – patologických jevů a zvyšuje odolnost dětí a mladistvých proti těmto jevům, chce snížit rizika a vlivy, které narušují zdravý osobnostní a společenský vývoj dětí.

Škola se snaží nabídnout dětem ve spojení s jinými organizacemi dostatek hodnotných a přitažlivých alternativ smysluplného trávení volného času.

Úkoly programu jsou realizovány jednotlivými vyučujícími ve všech ročnících v průběhu celého školního roku s přihlédnutím k věku žáků. Strategie je zaměřena na všechny žáky základní školy se snahou začlenit děti ze sociálně slabšího a málo podnětného rodinného prostředí, děti s nedostatečným prospěchem a s některými typy SPCH. Do systému informování jsou zapojeni všichni rodiče. Zvláštní pozornost je věnována skupinám rodičů ze tříd, kde se vyskytly negativní jevy jako šikana nebo návykové látky. Individuální

pozornost je pak věnována rodičům žáků, u kterých byl zjištěn výskyt návykových látek, konzumace alkoholu, kouření a rodičům žáků – agresorů v případech šikany.

Ke zjištění aktuálního stavu sociálně negativních jevů ve škole jsou využívány dotazníkové práce třídních učitelů, připomínky dětí a žákovského parlamentu, schránky důvěry, třídnické hodiny, hodiny předmětů výchovného charakteru. Zjišťování je průběžné. Budujeme vzájemnou důvěru mezi učitelem na jedné straně a žákem či rodiči na straně druhé.

Důležitým výchovným prvkem je školní a třídní prostředí, ve kterém žáci tráví hodně času. Snažíme se vytvářet a přizpůsobovat školní prostory potřebám žáků. Žáci mají možnost spolupodílet se na vytváření školního prostředí, na jeho výzdobě a udržování pořádku. Jsou vedeni ke spoluzodpovědnosti. Dostávají prostor k realizaci svých nápadů na výzdobu školy a třídy.

V rámci primární prevence používáme materiály např. od společnosti Člověk v tísni. Pravidelně zveme na besedy a přednášky pracovníky Maják o.p.s., Městské policie, Krajské hygienické stanice aj. Některé problémy konzultujeme v PPP, SVP Čáp nebo SPC. Spolupracujeme s oddělením sociálně – právní ochrany dětí a s kurátory MML.

Příklady aktivit, které mají vazbu na primární prevenci:

- Zdravý zoubek
- Ovoce do škol
- Vánoční dílny
- Velikonoční dílny
- Noc s Andersenem
- Košík plný zdraví
- Sportovní den
- Exkurze k Okresnímu soudu
- návštěvy divadla, muzea, galerie, knihovny
- besídky pro rodiče na 1. stupni
- akce tříd pro ostatní žáky (Vánoční taneční, Miss školy, Pyžamová párty, Dětský den, Člověče nezlob se aj.)

Velký důraz klademe na podporu sportu, v rámci AŠSK se naši žáci během celého školního roku účastní mnoha soutěží a turnajů v různých sportech.

2. 2 Opatření ke zlepšení inkluzivních podmínek ve škole

- DVPP – péče o žáky s SVP – kurzy, literatura
- kvalitní pedagogická intervence a speciálně pedagogická péče pro žáky s IVP
- odměňování péče o žáky s SVP
- asistent pedagoga
- osobní asistent u některých žáků
- důsledné posilování spolupráce školy s některými (problémovými) rodiči, především v nižších ročnících
- zapojování více žáků do běžného života školy, přenést díl odpovědnosti za klima ve škole
- psycholog (např. 1 den v týdnu)

3 Personální podmínky školy pro potřeby inkluze

3.1 Zmapování současného stavu

3.1.1 Pedagogičtí a další pracovníci školy

Personál školy tvoří v současné době vedle ředitelky a jejích dvou zástupců (1. a 2. stupeň) na 1. stupni 15 učitelek, 12 vychovatelek školní družiny a dětských klubů a 3 asistentky pedagoga, na 2. stupni 10 učitelek, 3 učitelé a 4 asistentky pedagoga. Tvoří metodická sdružení (podle ročníků na 1. stupni) a předmětové komise (na 2. stupni). Jejich předsedové řídí spolupráci při školní výuce a úpravách ŠVP. Obvyklá je vzájemná pomoc učitelů. Výuka je vedena s vysokou mírou odborné a pedagogické způsobilosti. Specializované činnosti (výchovný poradce, koordinátor ICT, koordinátor ŠVP, školní metodik prevence, koordinátor EVVO) vykonávají kvalifikovaní učitelé.

Školní poradenské pracoviště tvoří výchovná poradkyně, školní metodička prevence a speciální pedagožka. Výchovná poradkyně se věnuje volbě povolání a péči o žáky se SVP. Preventistka podporuje zdravý životní styl dětí. Speciální pedagožka pracuje s jednotlivými žáky se SVP i třídními kolektivy, které řeší nějaký problém. Všechny se vzájemně podílejí na prevenci a řešení sociálně patologických jevů. V případech závažnějších problémů (především při řešení školní docházky a chování žáků) se na návrh třídního učitele nebo pedagogické rady schází výchovná komise, která řeší situaci s rodiči žáka.

Odpovědnost při práci s žáky se SVP mají jednotliví učitelé. Třídní učitel je zodpovědný za tvorbu Individuálního vzdělávacího plánu a Plánu pedagogické podpory i jeho vyhodnocení. Práci s žáky diagnostikovanými PPP průběžně kontroluje výchovná poradkyně.

Vedení školy se snaží vytvářet podmínky pro stabilizaci pedagogického sboru. Vyhledává aktivity směřující k posilování týmové spolupráce a zlepšování celkového klimatu ve škole. Každoročně absolvujeme dvoudenní výjezdní pracovní nebo relaxační pobyt.

Učitelé školy se snaží budovat pozitivní klima při výuce ve třídách. Slouží k tomu i pravidelné pondělní třídnické hodiny na 2. stupni a třídnické prvky v 1. hodině na 1. stupni. Jejich náplní jsou mj. komunitní kruhy, hry zaměřené na spolupráci, podporující argumentaci, hry na zklidnění a uvolnění i podporující soustředění a další aktivity. Třídní učitelé mají přehled o dětech ve třídě a podle možností i o jejich rodinném zázemí, způsobu trávení volného času atd. Jezdí s dětmi na výlety a exkurze, navštěvují kulturní nebo sportovní akce. Některé třídy jezdí i na víkendové akce, možno i s rodiči, pořádají besídky a promítání.

3.1.2 Další vzdělávání pedagogických pracovníků školy, sdílení a metodická podpora

Výchovná poradkyně, metodička prevence i speciální pedagožka mají příslušnou kvalifikaci.

Vedení školy podporuje další vzdělávání pedagogických pracovníků a přispívá polovinou ceny kurzu, pokud se jedná o potřebu školy. Preferuje ale hlavně kurzy pro větší skupiny učitelů nebo celou sborovnu. V minulých letech v souvislosti s inkluzivním vyučováním učitelé absolvovali zejména kurzy a školení:

- Činnostní učení (projekt Tvořivá škola, 2006-2011)
- Realizace průřezových témat formou projektových dnů (projekt ZŠ Lesní, 2010)
- Projektové vyučování (Mgr. Hruška, 2009)
- Moderní formy výuky (projekt MML, 2010)
- Interaktivní tabule ve výuce (různá školení, 2009-dosud)
- Prevence patologických jevů (Mgr. Pavelčák, 2008)
- Kritické myšlení (40 h., 2006)

Neustálé vzdělávání by mělo být potřebou každého učitele. Záleží na tom, co daného učitele zajímá a považuje za dobré a důležité, ale je i ochoten částečně zaplatit. Aktivitu učitelů vedení školy sleduje. Učitelé neformálně sdílejí své zkušenosti z výuky i DVPP, předávají si zkušenosti a materiály. Spolupracují v rámci ročníku (na 1. stupni) nebo předmětů (na 2. stupni), organizují společné aktivity i v rámci mezipředmětových vztahů. Učitelé nižších ročníků se zajímají o výsledky vzdělávání svých bývalých žáků. Předávání informací o žácích s SVP mezi učiteli 1. a 2. stupně často koordinuje výchovná poradkyně.

Vedení školy vykonává během celého školního roku hospitace ve výuce vyučujících, které následně pečlivě rozebírá a vyhodnocuje. Současně vybízí ke vzájemným návštěvám ve výuce i učitele. Každoročně probíhá stanovování cílů a následné hodnocení Plánu pedagogického rozvoje každého učitele.

Naše škola v minulých letech spolupracovala se základní školou v SRN a v Polsku, uskutečnilo se i několik vzájemných návštěv ve výuce. Nešlo však o soustavné cílené sdílení zkušeností. V rámci města paní ředitelka více spolupracuje s některými kolegy řediteli. K pravidelné spolupráci celého sboru s jinou školou zatím nedochází.

3. 2 Opatření ke zlepšení inkluzivních podmínek ve škole

- vzájemné návštěvy vyučujících na hodinách
- DVPP
- partnerská škola – spolupráce učitelů, vzájemné aktivity žáků

4 Poradenské a podpůrné služby školy

4.1 Zmapování současného stavu

4.1.1 Školská poradenská zařízení

Škola úzce spolupracuje (nebo v minulosti v případě docházky žáků s daným postižením spolupracovala) především s těmito ŠPZ:

- Pedagogicko-psychologická poradna, Liberec 2, Truhlářská 3, příspěvková organizace

telefon: 482 710 517, 482 113 006

e-mail: pppliberec@volny.cz

web: www.pppliberec.cz

cílová skupina: děti a mládež od 3 do 19 let, jejich rodiče a učitelé

Ambulantní bezplatné pedagogicko-psychologické poradenství v záležitostech, které souvisejí s psychickým a fyzickým vývojem dětí, jejich předškolní a školní docházkou, s vyučováním ve škole, poruchami učení, procesem integrace, výchovou v rodině, individuálními osobnostními problémy a volbou studia a povolání. Dalšími oblastmi služeb jsou např. metodické řízení výchovných poradců, konzultace a vzdělávání pro učitele, spolupráce s dalšími institucemi zabývajícími se dětmi a mládeží.

- Speciálně pedagogické centrum pro sluchově postižené a pro děti s vadami řeči Základní a Mateřská škola pro sluchově postižené, Liberec, Elišky Krásnohorské 921, příspěvková organizace

telefon: 482 416 440-1 (vady řeči), 482 4196 442 (vady sluchu)

e-mail: jehlickova@ssplbc.cz (vady řeči), spc@ssplbc.cz (vady sluchu)

web: www.ssplbc.cz

cílová skupina: děti s vadami řeči nebo sluchu – předškolního, školního věku, integrované v běžných mateřských, základních a středních školách, jejich rodiče a učitelé

Poradenství, speciálně pedagogická-logopedická péče o děti s vadami řeči a sluchu od zjištění vady až po ukončení vzdělávání na středním stupni.

- Speciálně pedagogické centrum pro tělesně postižené Základní škola a Mateřská škola pro tělesně postižené, Liberec, Lužická 920/7, příspěvková organizace

telefon: 485 124 226

e-mail: spcprotp@seznam.cz

web: www.zsprotp-liberec.cz

cílová skupina: děti předškolního, školního a adolescentního věku, jejich rodiče a učitelé

Speciálně pedagogické, psychologické a sociálně právní poradenství, integrace dětí s tělesným hendikepem do škol, fyzioterapie, vytváření podkladů pro individuální a

speciálně vzdělávací plány, informace o vhodných učebnicích, pomůckách, oborech a pracovním zařazení.

- Speciálně pedagogické centrum pro zrakově postižené Základní škola a Mateřská škola při nemocnici, Liberec, Husova 357/10, příspěvková organizace

adresa: Tyršova 1, Liberec

telefon: 482 710 332

e-mail: spzs.nemocnice@seznam.cz

web:

cílová skupina: děti se zrakovým postižením, jejich rodiče a pedagogové

Pomáhá zrakově postiženým dětem od 5 let, jejich učitelům a vychovatelům při začleňování takto postižených dětí do běžného života. Poskytuje poradenství v otázkách výchovy, při přípravě vstupu do školy, ke studiu a volbě povolání, zprostředkovává zapůjčení učebnic a odborné literatury pro zrakově postižené, pořádá odborné semináře a setkání, výuka speciálních dovedností (Braillovo písmo, prostorová orientace...).

- Speciálně pedagogické centrum pro děti s mentálním postižením a děti s autismem Základní škola, Turnov, Sobotecká 242, příspěvková organizace

telefon: 481 312 140

e-mail: spc.turnov@centrum.cz

web: www.zvsturnov.cz

cílová skupina: děti s mentálním postižením a poruchou autistického spektra, jejich rodiče a učitelé

Psychologické a speciálně pedagogické vyšetření, pomoc při výběru vhodného školského zařízení, informace o pomůckách a péči, zapůjčení odborné literatury, vypracování odborného posudku, zajištění odborné přednášky.

4. 1. 2 Střediska výchovné péče

Škola zve ke spolupráci a doporučuje rodičům pomoc SVP:

- Středisko výchovné péče ČÁP

adresa: Na Výšinách 451/9, Liberec

telefon: 482 750 807, 482 757 275 mobil: 728 145 168

e-mail: svp-lbc@centrum.cz

web: www.svp-lbc.cz

cílová skupina: děti a žáci od 3 do 18 let s rozvinutou poruchou chování

SVP je školským zařízením poskytujícím preventivně výchovnou péči a to buď ambulantní nebo internátní formou. Cílovou skupinou jsou žáci a studenti s rozvinutou dominantní poruchou chování, u kterých však ještě nevznikl důvod k ústavní nebo ochranné výchově. K hlavním obtížím, které středisko řeší, patří: školní problémy, problémy v rodině, osobnostní a psychické problémy, počátky zneužívání návykových látek (vč. alkoholu a nikotinu), gambling, projevy asociálního chování. Poradenství a

další služby poskytuje středisko i rodičům, vychovatelům a dalším výchovným subjektům.

4. 1. 3 Ostatní poradenské a podpůrné služby

Škola vyhledává nebo v případě potřeby doporučuje rodičům pomoc zejména těchto organizací:

název organizace	cílová skupina	nabízené služby	kontakty	
Maják o. p. s. Liberec	děti a mládež na ZŠ	primární prevence sociálně patologických jevů, přednášky a besedy pro žáky ZŠ na různá témata	www.majakops.cz	484 847 753
Člověk v tísni o. p. s. Liberec	děti ze sociálně slabých rodin a vyloučených lokalit	doučování dětí v rodinách, spolupráce s dobrovolníky, terénní program, sociální poradenství, kariérní poradenství	www.clovekvtisni.cz	731 690 480
Oddělení sociálně-právní ochrany dětí	děti bez rodičů, ohrožené násilím a trestnou činností	preventivní a poradenská činnost v souvislosti s výchovou nezletilých dětí, zastupování nezletilých jako jejich kolizní opatrovník při soudních řízeních	liberec.cz/cz/magistrat-radnice/odbory-magistratu/odbor-socialni-pece/oddeleni-socialne-pravni-ochrany-deti/ MML, 1. máje 108, Liberec	485 244 921
Kurátorské oddělení	nezletilé děti s výchovnými problémy	spolupracuje s nezletilými dětmi, které mají výchovné problémy, dopustily se přestupku, nebo páchají trestnou činností, jako opatrovník tyto nezletilé zastupuje v soudních a správních řízeních	liberec.cz/cz/magistrat-radnice/odbory-magistratu/odbor-socialni-pece/oddeleni-kuratorske-cinnosti/ MML, 1. máje 108, Liberec	485 244 921
Mgr. Kateřina Mlčkovská	děti i dospělí s narušenou komunikační schopností	klinická logopedická péče	mlckovska.k@seznam.cz Letná 134/33, Liberec	485 122 402
Mgr. Zdenka Janoušková	děti i dospělí s narušenou komunikační schopností	klinická logopedická péče	lgpd@volny.cz Masarykova 699/9, Liberec	485 223 232
Dětská psychologická ambulance	vyšetření dětem ve věku od 2 do 18 let	psychologická ambulance provádí poradenství, diagnostiku	www.nemlib.cz/web/index.php?menu=1_33_4	485 101 102

Nemocnice Liberec – PhDr. Jitka Havlová		a terapii	jitka.havlova@nemlib.cz	
MUDr. Hana Vorlová	děti, dospívající, dospělí	psychiatrická ordinace	Masarykova 699/9, Liberec	485 223 235 485 223 236
Úřad práce	žáci přecházející na další stupeň vzdělávání	kariérové poradenství	ivana.prokesova@lb.mpsv.cz Dr. M. Horákové 580/7, Liberec 1	950 132 447
Policie ČR	bez omezení	řešení přestupků a trestných činů, preventivní činnost	www.policie.cz/clanek/obvodni-oddeleni-liberec-centrum.aspx lloopl@mvcr.cz	485 103 155 974 464 100
Městská policie Liberec	bez omezení	preventivní činnost	www.mpliberec.cz/mp-liberec brodska.zdenka@mp.liberec.cz	488 578 104

Výchovná poradkyně používá Katalog poskytovatelů poradenských služeb v Libereckém kraji, vydaný Libereckým krajem. Jeho kopie dostali všichni učitelé a jednotlivé případy s výchovnou poradkyní konzultují.

Z uvedených subjektů každoročně zveme do školy na preventivní aktivity Maják a Městskou policii. S žáky 9. ročníku navštěvujeme Informační a poradenské středisko Úřadu práce. Kvůli několika žákům jsme v kontaktu s Odborem sociální péče MML. Další organizace pečují o některé naše žáky mj. i na základě našeho doporučení.

4. 2 Opatření ke zlepšení inkluzivních podmínek ve škole

- legislativní změny ve prospěch pružnějšího jednání s OSPOD a kurátory
- zvýšení počtu pracovníků v PPP Liberec

5 Žáci

5.1 Zmapování současného stavu

5.1.1 Skladba žáků

Za vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami odpovídá výchovná poradkyně školy, která spolupracuje s pedagogicko-psychologickou poradnou i dalšími odbornými pracovišti, sleduje plnění individuálních vzdělávacích plánů žáků a plánů pedagogické podpory. Průběžně vypracovává přehled žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, který je k dispozici vedení školy i všem učitelům.

V současné době je v evidenci 20 žáků ve 2. - 5. stupni podpory (z toho 18 s IVP) a 7 žáků ještě v integraci, dále 56 žáků v 1. stupni podpůrných opatření pro výukové obtíže a 68 pro sociální znevýhodnění. Z nedávné minulosti máme zkušenosti i se žáky se sluchovým nebo zrakovým postižením. Ve škole je 51 žáků s odlišným mateřským jazykem. Máme vytipovaných cca 10 žáků, kteří vykazují velké nadání a úspěšně se účastní soutěží, zatím ale neprovádíme jejich diagnostiku. Třídní učitelé sledují žáky s vysokou docházkou nebo ohrožené rizikovým chováním a snaží se je začleňovat do kolektivu třídy.

Za žáka se sociálním znevýhodněním se pro účely poskytování podpůrných opatření považuje zejména žák z prostředí, kde se mu nedostává potřebné podpory k řádnému průběhu vzdělávání včetně spolupráce zákonných zástupců se školou, a žák znevýhodněný nedostatečnou znalostí a využíváním vyučovacího jazyka v rodinném prostředí.

Během zápisu do 1. tříd ověřujeme formou pozorování, rozhovoru a písemné zkoušky základní znalosti a schopnosti dětí – výslovnost, kresba postavy, počítání tvarů, sociální kontakt. Školní zralost posuzuje PPP ve spolupráci s mateřskou školou. Doporučení k odkladu povinné školní docházky vydává kromě ŠPZ také lékař.

Během výchovně vzdělávacího procesu poznávají učitelé žáky detailněji v nejrůznějších situacích, při nichž probíhá pedagogická diagnostika. Mezi nejčastější metody patří pozorování, rozhovor se žákem, rozbor prací žáka, testy vědomostí, analýza pedagogické dokumentace, portfolio žáka (na 1. stupni), sociometrická šetření. Velký význam přikládáme plošnému testování SPU na konci 1. ročníku.

Při podezření na některou ze specifických poruch učení se učitel zaměřuje na následující oblasti:

- úroveň čtení: rychlost – chyby – porozumění – chování při čtení
- psaní – rukopis: držení psacího náčiní – vybavování tvarů písmen – tvary písmen – čitelnost – úprava
- psaní – pravopis: jakých chyb se dopouští nejvíce, kdy
- počítání: neorientuje se na číselné ose – nechápe pojem číslo – zaměňuje matematické operace – zvládá učivo přibližně na úrovni ... ročníku
- soustředění: soustředí se dobře – výkyvy v soustředění (kdy) – soustředí se velmi obtížně
- sluchové vnímání: dělí slova na slabiky – poznává první hlásky ve slově – rozkládá slova na hlásky – rozlišuje slabiky atd.
- zrakové vnímání: bez obtíží – projevují se obtíže (rozlišování figur, reverzní figury atd.)
- řeč: malá slovní zásoby – obtížně hledá vhodné výrazy – specifické poruchy řeči
- reprodukce rytmu: zvládá – menší obtíže – nezvládá
- orientace v prostoru: bez nápadností, zvládá – menší obtíže – zvládá s obtížemi
- určování pravé a levé strany: zvládá – zvládá s obtížemi – nezvládá

- nápadnosti v chování (jaké)
- postavení dítěte v kolektivu: oblíbený – celkem oblíbený – neoblíbený, stojí mimo kolektiv
- rodinné prostředí, způsob výchovy, péče o dítě, hodnotová orientace v rodině

Na každé budově je zřízena schránka důvěry, kam žáci mohou vhadzovat své dotazy nebo žádosti. Na webových stránkách školy je vytvořena i elektronická verze pro anonymní vzkazy.

Škola nemá možnost sledovat žáky – absolventy po odchodu k dalšímu vzdělávání. Máme informace pouze od těch, kteří i po ukončení povinné školní docházky udržují kontakt se svou základní školou a jejími učiteli.

5. 1. 2 Podpůrná opatření pro žáky

Při vzdělávání žáků se SVP využívá škola podpůrných opatření tak, aby tito žáci měli rovnocenný přístup ke vzdělávání. Škola respektuje individualitu a potřeby žáka, zohledňuje druh, stupeň a míru postižení či znevýhodnění. Učitelé pomáhají žákům odstraňovat překážky v učení navozením příjemné atmosféry ve třídě (dobré mezilidské vztahy, řešení případných problémů, dostatečné osvětlení, větrání, výzdoba,...) a učí žáky spolupracovat a pomáhat si navzájem (skupinová práce, párové vyučování). Několikrát během školního roku realizujeme projektové dny, kdy spolupracují žáci z různých tříd. V rámci mimoškolních aktivit mají žáci možnost navštěvovat řadu kroužků – keramické, sportovní, výtvarné, hudební, robotiky.

Na 2. stupni pracuje školní parlament, v němž má každá třída svého zvoleného zástupce a který má za cíl zapojit žáky do života školy. Mezi hlavní úspěchy žakovského parlamentu se řadí zřízení školního bufetu, karty Delfin, která umožní odmazání jedné špatné známky v měsíci (za splnění dalších podmínek), zrušení doprovodu učitelů při odchodu žáků do šaten, pořádání školních soutěží (superstar, miss...), zřízení šatních skříněk na druhém stupni, systém určování náhrady za zničené učebnice, výzdoba školy, úprava laviček před školou.

Žáky se zdravotním postižením vzděláváme formou inkluze do běžných tříd s využitím pedagogických podpůrných opatření a navýšením finančních prostředků. Ve spolupráci s PPP nebo SPC podle jejich doporučení vypracovává třídní učitel IVP, na jehož základě dochází k pedagogické intervenci nebo speciálně pedagogické péči během 1 hodiny týdně navíc (v případě SPU). Při ní učitel postupuje od nedostatečně rozvinutých psychických funkcí k utváření dovedností bez ohledu na současnou výuku ve třídě. Během těchto hodin nesmí docházet k pouhému doučování. 2 žáci s poruchou autistického spektra využívají asistentky. Ke snížení počtu žáků ve třídě z důvodu stanovení normativu nedochází.

Nejčastější chyby, ke kterým nesmí docházet při reedukaci:

- hubování, vyčítání, vymáhání slibů, že selepší; urážky, nadávky, zdůrazňování úspěchů staršího sourozence, kamaráda, spolužáka; vedou k pocitu méněcennosti, k zatvrzelosti, lítosti, popř. až k negativnímu vztahu k úspěšnějším
- každodenní úmorné psaní diktátů stále stejným způsobem; dítě je píše bez zájmu, bez soustředění, hádá, chyby se velmi často opakují
- každodenní opakované čtení textů, které jsou příliš náročné, a jejich klopotné hláskování nebo slabikování vyžaduje příliš mnoho úsilí; to vede k prohloubení nechuti ke čtení
- nesprávné postupy při učení se naukovým předmětům, např. jeden z rodičů předčítá větu po větě a dítě se vše učí z paměti bez pochopení a bez souvislosti
- stálé podivování a povzdechy nad tím, že něco neumí; pokud se dítě učilo a neumí, musíme hledat příčinu

- nerespektování specifických obtíží, které souvisejí s poruchou
- odpírání chvály, „aby nezpychl ještě více“

Všem žákům se SPUCH poskytujeme podpůrná opatření. Samozřejmostí je individuální přístup, více času na splnění úkolu, podpora ze strany učitele. Ze vzdělávacího programu Tvořivá škola vycházejí principy multisenzoriálního přístupu, který zapojuje všechny smysly (obrazové představy, hmat, sluch atd.) při výuce. Stále častěji je při výuce, ale i nápravě SPUCH využívána interaktivní tabule s různými výukovými programy. V učitelské knihovně jsou odborné publikace: Poruchy učení (O. Zelinková), Cvičení pro děti se specifickými poruchami učení (V. Pokorná), Specifické poruchy učení (Z. Michalová), pracovní sešity pro dysgrafiky aj.

Postupy a pomůcky, používané při reedukaci specifických vývojových poruch učení a chování:

Dyslexie:

- nácvik techniky čtení, doma dvojitě čtení (rodič a dítě současně)
- kratší a méně náročné texty, ohled na pomalé tempo
- hry pro udržení pozornosti, paměť
- speciální záložka a okénko, texty s větším písmem, diktafon, virtuální pomůcky

Dysgrafie:

- pomocné linky
- zkrácené diktáty, doplňovací texty, psaní kratších textů, psaní na počítači
- cviky na uvolňování ruky, trojhranný program

Dysortografie:

- lehčí texty na přepis, větší důraz na opis
- ústní odůvodňování pravopisných jevů
- doplňování gramatických jevů vynechaných v textu, fólie
- testy po předchozí přípravě
- PC programy
- bzučák, kostky

Dyskalkulie:

- pomoc s číselnou osou, vizualizace, počítadlo
- počítání s názornou pomůckou

ADD, ADHD:

- hry pro udržení pozornosti
- cviky, sociální hry, smlouva
- komunitní kruh, klidné prostředí
- důslednost a jasné hranice, pravidla

5.2 Opatření ke zlepšení inkluzivních podmínek ve škole

Doporučené pomůcky pro výuku a reedukaci SVPU:

1. Pomůcky užívané pro nápravu dyslexie:

- Textilní písmena (Výroba učebních pomůcek 370 01 České Budějovice, P+P, Rudolfská 35/26, tel.: 038/1359903) (Pavel Vávra, Nádražní 253, 397 01 Písek, fax: 03362/2211459, tel. 0603 870 788)
- Plastiková čtecí okénka zelené barvy - Firma MM, Mgr.Zdeňka Michalová, Na ostrově 7, 266 01 Beroun 3, tel. 0311/621979)

- Plastiková čtecí záložka zelené barvy i pro starší děti s obtížemi ve čtení (Firma MM, viz.výše)
- Hry s písmeny a slabikami pro postřehování otevřených slabik, uzavírání otevřených slabik,rozvoj schopnosti analýzy a syntézy (Firma MM viz. výše)
- Tabulka k nácviku postřehování otevřených slabik s okénkem k postřehování (Firma MM, viz. výše)
- vytvořené karty s písmeny (tiskací/psací/velká/malá), kostky s písmeny, pexeso „abeceda“, skládací abeceda, tabulky s tiskacími písmeny/slovy + karty s psací podobou (a naopak), neúplné věty, využití dětských časopisů- doplňovačky, skrývačky, křížovky.....psací stroj, PC, texty sestavené z různých typů a velikostí písmen + texty s nesmyslnými slovy/věty (vytvořené např. na PC), čtení s porozuměním – texty: doplňování vynechaných slov, vybírání vhodných slov z nabídky, zakreslení přečteného děje...
- Doporučit lze tyto publikace:
Hrajeme si s písmeny - rozlišování hlásek (O.Zelinková, nakl. DYS),
Hrou s písmeny k lepšímu čtení (E.Kubická, nakl. Grafie)
Čítanka pro dyslektiky I - aktuálně nahrazena Základy čtení I a II
Základy čtení I, II (Z.Michalová, nakl.Tobiáš)
Čítanka pro dyslektiky II., III., IV.díl (nakl. Tobiáš)
Čtení mě baví I.díl, II.díl (nakl. DYS)
Čtenářské tabulky - základní soubor (J. Novák, nakl. Tobiáš)
Čtenářské tabulky - rozšiřující soubor (J. Novák, nakl. Tobiáš)
Cvičení pro dyslektiky: V. (O. Zelinková, nakl. DYS)
Učíme se číst s porozuměním, autor R.Šup (2.-5.roč) (Rudolf Šup, Španielova 1261, 163 00 Praha 6 -vlastní autorova distribuce)
Učíme se číst s porozuměním pro 5.ročník ZŠ (R.Šup)(viz. výše)
Když dětem nejde čtení 1.(čtení slov s otevřenou slabikou), 2.(čtení slov s uzavřenou slabikou), (S.Emmerlingová) (nakl. Portál)
Nauč mě správně číst (H. Tymichová, nakl. Práce)

2. Pomůcky užívané pro nápravu dysortografie:

- předepsaná/předtištěná písmena/slabiky, slova, jejich tabulky – viz. dyslexie, měkké a tvrdé kostky, soubory karet s dlouhými a krátkými samohláskami (tiskací, psací), karty a pracovní listy na rozlišování sluchově podobných hlásek/tvarově podobných písmen, ...rozlišení zrcadlových tvarů, měkkých/tvrdých slabik, soubory vyjmenovaných slov, gramatické tabulky, procvičování gramatických jevů...procvičovací texty, texty na vyhledávání chyb, texty na procvičování větné intonace, bzučák / nástroje Orffova instrumentária / písťalka /flétna,grafické znázornění rytmu pomocí značek (./), psací stroj, PC
- Doporučit lze tyto publikace:
Pracovní sešit pro nápravu VPU v Jč I.díl, II.díl (nakl. Tobiáš)
Metody práce při úpravě poruch učení u dětí 2.ročníku ZŠ (E.Kubická, nakl. Grafie)
Příklady pro samostatnou práci žáků při odstraňování VPU-3.ročník (J.Kuchařová, nakl. LibušeČermáková, Stadická 1333/9, 700 30 Ostrava – Hrabůvka, tel. 596719550)
Příklady pro samostatnou práci žáků při odstraňování VPU- 4.ročník (J.Kuchařová) – (nakl.Čermáková – viz. výše)
Cvičení pro dyslektiky: I.- VI. (O. Zelinková, nakl. DYS)

Psaní mě baví (O.Zelinková, nakl. DYS)
Barevná pravidla (Z.Michalová, Firma MM, Mgr.Zdeňka Michalová, Na ostrově 7, 266 01 Beroun 3, tel. 0311/621979)
DiPo – Podstatná jména, Vyjmenovaná slova, Slovesa, Shoda podmětu s přísudkem (OLDIPO s.r.o, Tř. Svornosti 57, 779 00 Olomouc, tel/fax: 585 204 055, tel.: 777 213 535, 777 213 636)
Cvičení pro děti se specifickými poruchami učení (Věra Pokorná)
Bzučák (FORMAT 1, spol.srov.o., Mlýnská 84, 683 52 Křenovice)

3. Pomůcky užívané pro nápravu dyskalkulie:

- číselné osy, tabulky na sčítání a odčítání, tabulky na násobení, tabulky k převodům jednotek, kalkulačka, pomůcky umožňující zapojení hmatové složky při určování počtu/velikosti (např. kamínky, dřívka, knoflíky...)
- Doporučit lze tyto publikace:
Dyskalkulie - metodika + pracovní listy (J.Novák, nakl. Tobiáš)
Barevné hranolky - k rozvoji početní dovednosti (nakl. Tobiáš)
Rozvoj početních představ I , II, III (Z.Michalová, nakl. Tobiáš)
Rozvoj vnímání a poznávání 2. (V.Pokorná, nakl. Portál)
Pracovní sešit pro rozvoj početní představivosti a dovednosti (H. Treuová, nakl. Tobiáš)
Číselný trojúhelník – nácvik sčítání v oboru 1-18 ve fázi, kdy dítě zvládá orientaci v číselné řadě a zbavuje se spontánně manipulace s prsty. (Firma MM, Mgr.Zdeňka Michalová, Na ostrově 7, 266 01 Beroun 3, tel. 0311/621979)
Různé druhy počítadel, sada čísel na magnetech apod. (MaM, v.o.s. učební pomůcky, Laštovkova 14, 635 00 Brno, tel.: 603 413 531)

4. Pomůcky užívané pro nápravu dysgrafie:

- v případě potřeby různé druhy násadek na psací náčiní, využití sešitů na těsnopis nebo sešitů s pomocnými linkami, tabule, průhledné fólie na psaní, stírací tabulky, reliéfní destičky (písmena/číslíce), uvolňovací cviky a pomůcky pro rozvoj grafomotoriky – viz. níže:
- Tabule psacích písmen,
- Sešity na těsnopis
- Vhodné psací potřeby – viz.níže: grafomotorika
- Metodika Svobodové
- Jemná motorika: veškeré pomůcky vhodné ke skládání, modelování, vystřihování, vytrhávání a vlepování do předkreslených tvarů, dále např. k namotávání cívek, klubíček, šroubování, navlékání
- Grafomotorika: velké archy balicího papíru, různé druhy tabulí, psací pomůcky zanechávající lehce stopu, houbičky (měkké tužky, fixem, štětce...), v případě potřeby různé druhy násadek/ trojhranných nástavců, fólie
- Nebojte se psaní = pomůckový program na odstranění grafomotorických obtíží u dětí předškolního i školního věku, odzkoušeno a schváleno PaedDr.Y.Heyrovskou = např.pera, tužky, nástavce, pastelky, mikrotužky, linery, prstové barvy, měkká modelína (Firma Pastelka, V tůních 13, Praha2, tel.2494 2229)

- Trojhranný program = kompletní sortiment psacích a kreslicích potřeb a pomůcek pro leváky a praváky, vhodných k rozvoji správného držení, odstraňování atypického úchopu a při grafomotorických poruchách u zdravé i handicapované ruky. (KABINET DIDAKTICKÉ TECHNIKY –Petr Prokop, Palackého 32, P.O.Box 10, 271 01 Nové Strašecí)
 - výrobky firmy Bruynzeel (TRIPLE) – trojhranná pera pro praváky i leváky, pastelky, fixy, ořezávátka ... (Dagmar Kalabusová, Střední 391, 747 69 Pustá Polom, nebo FAIR PLAY TRADE,s.r.o.,Jeronýmova 24/62, 460 07 Liberec 7, nebo PMP-centrum s.r.o, Mendlovo nám.9, 603 00 Brno, tel.: 543 211 944)
 - Zdravé psaní = sada psacích potřeb s trojúhelníkovou úchopovou částí
 - násadka pro zamezení vyjíždění psacího pera/tužky nebo štětce z prstů –
 - trojhranný nástavec (SLUŽBA ŠKOLE, Královehradecká 630, 560 02 Ústí nad Orlicí)
 - prstové barvy (GAMA a.s., České Budějovice, DIDAKTA –Miroslav Novotný, Pernštýnská 40, 530 02 Pardubice)
- Doporučit lze tyto publikace:
Čáry,máry I, II,(nakl. Tobiáš)
Šimonovy pracovní listy 5, 9 (nakl. Portál)
Nauč mě správně psát (H. Tymichová, nakl. Práce)
Ucelené metodiky: Heyrovské, Svobodové, MDS, Zapletala
- Prostorová a pravolevá orientace:
 - připravená cvičení na ploše, v prostoru, na sobě i na druhé osobě
 - Cvičení pro dyslektiky: VI. (O. Zelinková, nakl. DYS)
 - Labyrint – didaktická pomůcka a hra pro děti od 4,5 roku-výrazně napomáhá rozvoji jemné koordinace mezi oběma rukama a zdokonaluje přesnost spolupráce rukou s očima. Pro děti ve věku zhruba 4,5 až 13 let. Prodejce: PhDr. Vladimír Pospíšil, Benešovo nábřeží 1748, 760 01 Zlín
5. Pomůcky užívané pro procvičování prostorové a pravolevé orientace:
- Cvičení zaměřená např. na vyhledávání rozdílů a doplňování detailů v obrazovém materiálu, barevné vyškrtávání písmen, znaků, skládání rozstříhaných pohlednic bez okraje, černobílých obrázků, geometrických tvarů, třídění drobných součástí, práce se stavebnicí či mozaikou podle předlohy
 - cvičení vizuomotorické koordinace – např. překreslování, zvětšování obrázků pomocí čtvercové sítě, dokreslování druhé poloviny obrázku
 - Shody a rozdíly - pracovní listy (Z. Michalová, nakl. Tobiáš)
 - Rozvoj vnímání a poznávání 1. (V.Pokorná, nakl. Portál)
6. Pomůcky užívané pro procvičování sluchové percepce:
- Orffovy nástroje
 - bzučák
7. Počítačové programy:
- Výukové a vzdělávací programy z nakladatelství GRADA Publishing – např. Hrajeme si s písmenky - procvičovací program pro děti ve věku 5-9 let a všechny dyslektiky (GRADA Publishing, spol.s r.o., U Průhonu 22, 170 00 Praha 7)

- DysCom – program pro děti se specifickými výukovými potřebami - program nabízí 3 základní oblasti podpory: čtení, psaní, rozvoj zrak. vnímání (ARID – Ing.PhamXuan, Měchenická 2539/1, 141 00 Praha 4.)
- Písmohrátky – reedukace I – česká verze programu
- Písmohrátky reedukace II – pro žáky 4.-9. třídy ZŠ, cvičení v Angličtině a Němčině (informace: PhDr. Jana Swierkoszová, Ostravská univerzita – Pedagogická fakulta, Reální 5, 701 00 Ostrava, nebo Paed.Dr. Yveta Heyrovské, Písková 3/ 265, 143 00 Praha – Modřany)
- Počítačové programy o.s.PETIT (Rooseveltova 51, 779 00 Olomouc, Počítačový program MÉĎA POČÍTÁ, MÉĎA ČTE, BREPTA - rozvoj komunikativních dovedností, ALTÍK –tvorba komunikačních tabulek, MÉĎA 99, PSANÍ - analýza a syntéza čtení a psaní -
- Počítačové programy GeMis (GeMis s.r.o, Kuncova 1, 155 00 Praha 5 – programy pro reedukaci dyslexie, dysortografie, dyskalkulie, pravolevé a prostorové orientace: Počítačový program Soví hrad - písmenka, Soví hrad - slabiky, Soví hrad - slova, Soví hrad
- věty a texty, Soví čítanka, Soví noviny, Soví bludiště, Soví čaroděj, Soví kouzelník - TERASOFT – výukové programy (Terasoft,a.s., Vísecké nám.1280, 268 01 Hořovice)

8. Další literatura k nápravě:

- Učíme se hrou (E. Mádrová) – pro předškolní. věk – rozvoj vnímání, paměti, jemné motoriky, grafomotoriky, matem. schopností, citu a charakteru
- Šimonovy pracovní listy –
- 1. celkový rozvoj – prostorová orientace, barvy, paměť, myšlení, tvořivost, uvolňovací cviky (M. Mlčochová),
- 2. zraková percepce., pozornost, geometrické tvary (M. Mlčochová),
- 3. dokreslování, uvolňovací cviky (M. Mlčochová),
- 4. rozvoj myšlení a řeči (B. Borová, J. Svobodová),
- 5. grafomotorická cvičení (M. Pilařová),
- 6. a 7. logopedická cvičení I. a II. (V. Charvátová-Kopicová, Š. Boháčová),
- 8. rozvoj logického myšlení (V. Kárová),
- 9. grafomotorika a kreslení (V. Pokorná),
- 10. rozvoj obratnosti mluvidel a nácvik dýchání (M. Mlčochová)
- Specifické poruchy učení na druhém stupni ZŠ a na škole střední (Michalová, nakl. Tobiáš)
- Koncentrace pozornosti (Rezková, Zelinková, Tumpachová, nakl. DYS)
- Teorie, diagnostika a náprava specifických poruch učení (Věra Pokorná)

9. Videokazety:

- Relaxační cvičení nejen pro děti se specifickými poruchami chování ve škole i doma Firma MM, Mgr.Zdeňka Michalová, Na ostrově 7, 266 01 Beroun 3, tel. 0311/621979)
- Úskalí grafomotorického vývoje u dětí školního a předškolního věku (PaedDr. Miroslav Zapletal, Ústí nad Orlicí r. 1992)

- snížení počtu žáků ve třídě
- osobní asistent

6 Spolupráce se zákonnými zástupci žáků a místní komunitou

6.1 Zmapování současného stavu

Při zavádění inkluzivních principů škola využívá především vlastní pedagogické pracovníky a pomoc odborných pracovišť. V případě adaptace žáků jiné národnosti jsme se setkali s dobrovolníky organizace Člověk v tísni, pracovali však s rodinou výhradně v rámci jejich volného času a vzhledem ke škole byli vázáni mlčenlivostí. Spolupracujeme také s Krajskou vědeckou knihovnou, kterou žáci pravidelně (na 1. stupni i v rámci výuky) navštěvují. Škola se mimo jiné účastní řady sportovních i vědomostních soutěží, pravidelně uskutečňuje výlety, exkurze, besedy, návštěvy kulturních představení atd. Pravidelně navštěvujeme organizace Střevlák a Divizna.

Škola se snaží vytvářet a udržovat s rodiči žáků partnerský vztah, který je založen na vzájemné důvěře a spolupráci. Společným cílem učitelů i rodičů by mělo být vybavit děti do života všeobecnými vědomostmi a praktickými dovednostmi, naučit je toleranci, ohleduplnosti a zodpovědnosti k sobě i druhým. Je však stále mnoho rodičů, s nimiž je spolupráce velmi obtížná.

Pro rodinné příslušníky pořádají třídy především 1. stupně několikrát ročně tematické besídky (Vánoce, Den matek) nebo promítání fotografií ze společných akcí, na nichž žáci prezentují, co se ve škole naučili. Některé paní učitelky pořádají i tvořivé dílničky (např. vánoční nebo velikonoční) a víkendové akce, zváni jsou i rodiče. Ti mají po dohodě možnost zúčastnit se i výuky. Prvňáčci získávají keramický klíč od školy při akci Klíčování, kdy splní předepsané úkoly. Před Vánoci společně organizujeme Jarmark. Na závěr školní docházky se před rodinnými příslušníky škola loučí s deváťáky. Nejen pro stávající rodiče, ale i zájemce z řad budoucích žáků a širokou veřejnost je určen Den otevřených dveří pořádaný na 1. stupni před zápisem do 1. tříd nebo Den otevřených hodin na 2. stupni.

Škola má zájem vytvářet s rodiči žáků partnerské vztahy, příležitostně žádá o zpětnou vazbu (dotazníky).

Škola s rodiči komunikuje dle platné legislativy. Pořádá 3x během školního roku společné třídní schůzky, na začátku 2. pololetí tripartitní schůzky ve formátu třídní učitel-rodič-žák. V případě potřeby rodiče kontaktuje telefonem nebo mailem. Vedle papírové žákovské knížky používáme od 1. ročníku i elektronickou on-line ŽK. Všichni pedagogové mají své konzultační hodiny, ale po dohodě se rodičům věnují i jindy. Vysokou úroveň mají webové stránky školy, které informují o proběhlých i plánovaných akcích, přinášejí množství dokumentů a organizačních informací. Několik let vydávali žáci školní časopis Delfinárium, v současné době vzhledem k finanční situaci nevychází.

Při škole pracuje Spolek rodičů a přátel školy, složený ze zástupců jednotlivých tříd. Schází se před třídními schůzkami, na kterých potom jeho členové informují o projednávaných záležitostech. Prostřednictvím SRPŠ rodiče kladou otázky vedení školy a současně i finančně přispívají na vybavení (především výpočetní techniku a její udržování) nebo aktivity a odměny žákům.

V případě výchovných problémů (především problémová docházka nebo záškoláctví, agresivita, šikana, ohrožení návykovými látkami, nevhodné chování a nekázeň, nedostatečná domácí příprava) má škola zpracované postupy řešení, u zvláště závažných situací je svolávána výchovná komise, které se, je-li to třeba, účastní i zástupce OSPOD.

6.2 Opatření ke zlepšení inkluzivních podmínek ve škole

- do ŽK více žáky chválit, zapisovat příjemná sdělení
- pomoc rodičů při získávání grantů, dotací

- finanční pomoc pro žáky ze sociálně slabšího prostředí (vstupné, pobyt apod.)
- spolupráce s firemními dárci / sponzory na různých aktivitách
- pomoc s vydáváním školního časopisu (sponzorský dar)
- zapojení rodičů a žáků do drobných oprav školy
- zvýšit zapojení rodičů žáků ohrožených rizikovými formami chování do řešení této situace - zřízení pozice školního psychologa
- využít školu jako komunitní centrum – aktivity pro rodiče i veřejnost (např. jarmark)

7 Financování proinkluzivních opatření

7.1 Zmapování současného stavu

Proinkluzivní opatření jsou v současné době financována převážně z rozpočtu školy (prostřednictvím MML), který je navýšen o prostředky pro vykazované žáky s podpůrnými opatřeními. Tyto finanční prostředky pokrývají placené hodiny pedagogické intervence a nákup pomůcek a platy asistentů pedagoga. Platby rodičů za mimoškolní aktivity žáků pokrývají náklady těchto kroužků.

Škola pro vlastní prezentaci využívá vývěsku u vchodu do budovy 2. stupně, která je dobře přístupná všem kolemjdoucím. Zajímavé akce prezentujeme v místním tisku, především v Libereckém deníku. Na hlavní webové stránce školy učitelé vyvěšují zprávy o zajímavých proběhlých akcích včetně bohaté foto a videogalerie.

Za financování školy je zodpovědný ředitel. Jednotliví učitelé se však mohou samostatně podílet především na podávání žádostí o grant.

7.2 Opatření ke zlepšení inkluzivních podmínek ve škole

- získat sponzorské příspěvky od firem – v současné době jako „běžná městská škola“ nejsme pro prezentaci firem zajímaví
- možnost použít prostředky z vedlejší hospodářské činnosti na jiné účely než rozvoj budov nebo dokonce doplatky energií

8 Kalkulace nákladů na zlepšení inkluzivních podmínek ve škole

Popis	Jednotka	Částka / Kč	Roční náklady/Kč
celkem			438 128

9 Ověření implementace Špp (autoevaluace)

Implementace Školního podpůrného programu proběhne po ročním ověření Plánu inkluzivního rozvoje školy. Ověření bude založené na dotaznících žáků, rodičů a pedagogických pracovníků. Součástí zhodnocení bude také autoevaluace školy a sociometrické šetření a zmapování klima školy i jednotlivých tříd.

10 Seznam příloh

1. Komunitní kruh a jeho praktické využití ve výuce
2. Metodika práce ve skupinách
3. Práce se třídou
4. Metodika slovního hodnocení
5. Hodnocení žáků v inkluzivních podmínkách
6. Diagnostika školní třídy
7. Strategie vyšetřování šikany
8. Školní poradenské pracoviště
9. Další odborní pracovníci ve škole
10. Metodická podpora pedagogických pracovníků, jejich hodnocení a řízení znalostí ve škole
11. Žáci se speciálními vzdělávacími potřebami
12. Specifické poruchy učení v matematice
13. Třístupňový model péče o žáky s počátečními obtížemi ve čtení a psaní (3MP)
14. Vzdělávání žáků s narušenou komunikační schopností (NKS)
15. Vzdělávání žáků s poruchami autistického spektra (PAS)
16. Vzdělávání žáků s tělesným postižením (TP)
17. Vzdělávání žáků se sluchovým postižením 1 (SP)
18. Vzdělávání žáků se sluchovým postižením 2 (SP)
19. Vzdělávání žáků se zrakovým postižením (ZP)
20. Vzdělávání žáků mimořádně nadaných
21. Cizinec ve škole
22. Schéma přípravy na příchod nového žáka-cizince do školy
23. Individuální vzdělávací plán
24. IVP pro žáky, pro něž je čeština cizí
25. Spolupráce inkluzivní školy s rodiči
26. Financování aktivit školy

27. Spolupráce s asistentem pedagoga
28. Školní a mimoškolní doučování
29. Realizace individuálních vzdělávacích plánů s ohledem na potřeby vyrovnávacích opatření
30. Formy spolupráce s rodinou založené na principech sociální práce
31. Zavádění preventivních opatření proti rizikovému chování ve škole
32. Práce s třídním kolektivem
33. Rozvoj spolupráce s mateřskými školami při aplikaci včasné péče
34. Rozvoj spolupráce s dalšími aktéry v místní vzdělávací síti
35. Metodika tvorby školního podpůrného programu
36. Činnosti pro třídní kolektivy
37. Logopedické minimum pro mateřské školy
38. Nadané dítě v mateřské škole
39. O specifických poruchách učení
40. Možnosti rozpoznání specifických poruch učení u dětí na prvním stupni
41. Rozvoj dítěte se zrakovým postižením v mateřské škole
42. Specifické vzdělávací potřeby nadaných žáků: příručka pro učitele
43. Základní terminologie v Špp
44. Vyhláška č. 197/2016 Sb. - činnost výchovného poradce, školního metodika prevence a speciálního pedagoga
45. Vyhláška č. 27/2016 Sb. - vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných